

وزارت علوم و تحقیقات و فناوری

مؤسسه آموزش عالی غیر دولتی غیر انتفاعی

علامه محدث نوری

دانشکده اقتصاد و علوم اداری

موضوع پایان نامه :

ضمانت اجرای تعهد خریدار به پرداخت ثمن در حقوق ایران و

کنوانسیون بیع بین المللی کالا ۱۹۸۰ وین

(جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد حقوق خصوصی)

استاد راهنما :

دکتر حمید ابهری

استاد مشاور :

دکتر محمود امامی نمینی

نگارنده :

سید موسی حسینی

بهمن ۱۳۹۱

تعهدنامه اصالت پایان نامه

اینجانب فرزند دانشجوی رشته
مقطع مؤسسه آموزش عالی علامه محدث نوری (ره) بدین وسیله اصالت کلیه مطالب و
مندرجات موجود در مباحث مطروحه در این پایان نامه را با عنوان
..... تأیید و تصدیق کرده، اعلام می نمایم که مدلول قانون مالکیت
معنوی را رعایت کرده ام و تمامی محتوای این پایان نامه حاصل مطالعه، پژوهش و تدوین خودم بوده و به
هیچ وجه رونویسی از پایان نامه و یا هیچ اثر یا منبع دیگری اعم از داخلی، خارجی و یا بین المللی نبوده و
بدون ذکر مأخذ هیچ مطلبی را در پایان نامه ننوشته ام و تعهد می نمایم در صورت اثبات
عدم اصالت آن و یا احراز عدم صحت مفاد و یا لوازم این تعهدنامه در هر مرحله از مراحل که منتهی به
فارغ التحصیلی شده و یا پس از آن و یا تحصیل در مقاطع دیگر و یا اشتغال و ... ، دانشگاه حق دارد ضمن
اعلام ردّ پایان نامه، نسبت به لغو و ابطال مدرک تحصیلی مربوط اقدام نماید. مضافاً به اینکه کلیه
مسئولیت ها و پیگردها و پیامدهای قانونی و نیز خسارات مادی و معنوی وارده از هر حیث متوجه اینجانب
می باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو
تاریخ و امضاء

سپاسگزاری

(من لم یشکر المخلوق ، لم یشکر الخالق)

حمد و سپاس خدایی را که برتر است به قدرت ، و نزدیک است از جهت عطا و نعمت و از او یاری می خواهیم که تواناست و چیره گر و بر او تکیه می کنم ، که بسنده است و یاور تقدیر و سپاس از استاد فرزانه جناب آقای دکتر حمید ابهری که رسالت راهنمایی این پژوهش را بر عهده داشتند .

تقدیر و سپاس از استاد فرهیخته جناب آقای دکتر محمود امامی نمینی که امر مشاوره را عهده دار بودند . از هر دو استاد بزرگوار ، که کریمانه و بی دریغ در هر برهه از زمان پذیرای بنده بودند و مرا در تدوین این مجموعه هدایت نموده اند صمیمانه قدردانی می نمایم . و از خدای بزرگ توفیق روز افزون را برای آنها خواستارم .

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم؛

شعله های همیشه فروزان زندگی ، که گرمی دستان حیات بخش شان به یاد ماندنی و

ستودنی است . بلندای وجودشان همیشه استوار .

تقدیم به :

همسر مهربانم ، که با صبر و شکیبایی خود همواره یاری ام داده و در مشکلات و سختی

های دوران تحصیلم ، بهترین پشتیبانم بود .

چکیده:

یکی از ویژگی های قرارداد بیع ، عبارت از طرفینی بودن تعهدات طرفین قرارداد است که به موجب آن فروشنده متعهد به انتقال مبیع و در مقابل خریدار ، تعهد به پرداخت ثمن می کند . در خصوص تعهدات مشتری مهمترین آنها پرداخت ثمن می باشد که همواره این خطر وجود دارد که قبل از اینکه خریدار ، ثمن کالا را بپردازد ، ورشکسته شود و یا اساساً از پرداخت ثمن امتناع کند . در نتیجه فروشنده ای که اقدام به فروش اقساطی کالاهای خود می نماید ، نیازمند تأمین است تا از پرداخت ثمن کالا ، اطمینان حاصل کند . مسأله مهم در این امر با لحاظ گستردگی که در عرصه داخلی و بین المللی در او مبادلات تجاری و بازرگانی تحقق می یابد آشنایی با انواع ضمانت اجرایی در پرداخت ثمن می باشد که در این پایان نامه سعی شده فقط به بررسی ضمانت یکی از تعهدات مشتری یعنی پرداخت ثمن در دو نظام (ایران و کنوانسیون بیع بین المللی) با یکدیگر مقایسه شوند . مضافاً ، با توجه به اینکه دولت ایران به کنوانسیون ملحق نشده است و در صورت تصمیم جهت الحاق ، شناخت دقیق به مقررات کنوانسیون است که اهمیت موضوع در این نوشتار دو چندان می شود .

واژگان کلیدی : ضمانت اجرا، ثمن ، بیع ، کنوانسیون ، تعهد

فهرست مطالب

۱	مقدمه:
۴	فصل اول: تعاریف و مفاهیم
۵	مقدمه:
۶	مبحث اول: تعریف بیع
۶	گفتار اول: تعریف بیع در حقوق ایران.....
۷	گفتار دوم: تعریف بیع در کنوانسیون بیع بین المللی کالا.....
۹	مبحث دوم: اقسام بیع
۹	گفتار اول: اقسام بیع از جهت زمان تأدیه ثمن و تحویل مبیع در ایران.....
۹	بند اول: بیع نقد.....
۱۱	بند دوم: بیع نسبه.....
۱۲	بند سوم: بیع سلف.....
۱۳	بند چهارم: بیع کالی به کالی.....
۱۵	مبحث سوم: تعهدات مشتری در عقد بیع
۱۵	گفتار اول: تعهدات مشتری در عقد بیع در حقوق ایران.....
۱۶	بند اول: تعهد به پرداخت ثمن.....
۱۷	الف) زمان تأدیه ثمن:
۱۹	ب) مکان تأدیه ثمن.....
۲۰	بند دوم: تعهد قبض مبیع.....
۲۱	بند سوم: بازرسی کالا.....
۲۲	گفتار دوم: تعهدات مشتری در عقد بیع در کنوانسیون بیع بین المللی کالا.....
۲۲	بند اول: تعهد به پرداخت ثمن.....
۲۳	الف) زمان تأدیه ثمن.....
۲۴	ب) مکان تأدیه ثمن.....

۲۶	بند دوم : تعهد به قبض مبیع
۲۶	الف) تعهد اصلی خریدار در مورد قبض مبیع
۲۷	ب) تعهدات فرعی خریدار در مورد قبض مبیع
۲۷	بند سوم : بازرسی کالا
۲۹	فصل دوم: ضمانت اجرای تعهد به پرداخت ثمن در حقوق ایران
۳۰	مقدمه :
۳۱	مبحث اول : حق حبس
۳۴	گفتار دوم : حق حبس در قبال عوضین
۳۵	گفتار سوم : شرایط پیدایش حق حبس در بیع
۳۵	بند اول : وجود بیع صحیح میان بایع و مشتری
۳۵	بند دوم : وجود همزمانی در انجام التزامات متقابل ناشی از بیع
۳۶	بند سوم : در تصرف داشتن مال منتقل شده
۳۶	بند چهارم : حاضر نشدن مشتری به تسلیم
۳۷	مبحث دوم : الزام مشتری به تأدیه ثمن
۳۷	گفتار اول : الزام مشتری از سوی دادگاه
۳۹	بند اول : الزام مالی
۳۹	بند دوم : الزام بدنی
۴۰	گفتار دوم : اداره ثبت
۴۱	مبحث سوم : فسخ (خيار تأخير ثمن)
۴۲	گفتار اول : خيار تأخير ثمن
۴۲	بند اول : لزوم عین خارجی یا کلی در معین بودن مبیع و عدم لزوم وجود این اوصاف در ثمن
۴۳	بند دوم : حال بودن عقد بیع
۴۴	بند سوم: عدم پرداخت ثمن
۴۴	بند چهارم انقضای مدت سه روز از تاریخ عقد

گفتار دوم : خيار مايفسد ليومه	٤٥
مبحث چهارم : وجه التزام.....	٤٦
گفتار اول : ماهيت وجه التزام.....	٤٧
گفتار دوم : خسارت تأخير تأديه	٥٠
گفتار سوم : تمايز ربا با خسارت تأخير تأديه	٥٢
مبحث پنجم : شرط حفظ مالکيت مبيع	٥٣
گفتار اول : ماهيت شرط حفظ مالکيت	٥٤
گفتار دوم : تمايز با خيار تفليس.....	٥٦
مبحث ششم : باز فروش مبيع.....	٥٨
گفتار اول : باز فروش در صورت فسخ بيع.....	٥٩
گفتار دوم : باز فروش در صورت عدم فسخ بيع	٦٠
فصل سوم : ضمانت اجرای تعهد به پرداخت ثمن در کنوانسيون بيع بين المللی کالا.....	٦٢
مقدمه :	٦٣
مبحث اول: حق حبس	٦٣
گفتار اول : حق حبس در قبال عوضين	٦٤
گفتار دوم: تعليق اجرای تعهدات قرارداد بيع	٦٥
گفتار سوم: حق حبس فروشنده در قبال هزینه های مبيع	٦٦
مبحث دوم : فسخ قرارداد.....	٦٧
گفتار اول: مفهوم نقض اساسی.....	٦٩
گفتار دوم : فسخ قرارداد در صورت نقض اساسی	٧٠
مبحث سوم : الزام به انجام قرارداد	٧١
گفتار اول : درخواست الزام به انجام قرارداد	٧١
گفتار دوم : محدودیت های الزامی به انجام قرارداد	٧٢
الف) محدودیت ناشی از اجرای ماده ی ٢٨ ک:	٧٢

۷۴	ب) محدودیت موجود در خود ماده ۶۲ ك :
۷۵	ج) محدودیت ناشی از اجرای ماده ۷۷ ك :
۷۶	د) محدودیت ناشی از اجرای ماده ۸۸ ك :
۷۶	مبحث چهارم : جبران خسارت
۷۸	گفتار اول : اوصاف خسارت قابل جبران
۷۹	گفتار دوم : روشهای تقویم خسارت
۷۹	بند اول : روش قضایی (عام)
۸۰	بند دوم : روش قراردادی (شروط جزایی)
۸۱	بند سوم : روش قانونی
۸۱	مبحث پنجم : پرداخت بهره
۸۲	مبحث ششم : بافروش کالا
۸۳	گفتار اول : بافروش اختیار مبيع
۸۳	بند اول : تأخیر غیرمتعارف
۸۴	بند دوم : اخطار قصد فروش
۸۴	بند سوم : فروش به طریق مقتضی
۸۵	گفتار دوم : بافروش الزامی مبيع
۸۶	بند اول : انجام اقدامات متعارف برای بافروش
۸۶	بند دوم : ارسال اخطاریه
۸۸	نتیجه گیری
۹۰	فهرست منابع

مقدمه :

اصطلاح حقوقی ضمانت اجرا، حمایت مراجع رسمی در اعمال قانون و عرف می باشد به طوری که برای اطمینان از اجرای هر قاعده ی حقوقی، تدابیری نیاز است که بر اساس آنها عکس العمل متناسبی در مورد تخلف از اجرای قواعد مزبور از سوی جامعه در نظر گرفته می شود که همین امر پشتوانه اجرای مقررات حقوقی است.

یکی از تعهدات ناشی از عقد بیع، پرداخت ثمن توسط مشتری است که در بند ۴ ماده ۳۶۲ قانون مدنی تصریح شده است. در این نوشتار در صدد هستیم تا ضمانت اجرای تعهد مشتری مبنی بر پرداخت ثمن را بررسی نمائیم.

گاهی اوقات خریدار از انجام تعهد خود مبنی بر پرداخت ثمن امتناع می کند، مهمترین موضوعی که در این زمینه مطرح می شود نحوه اجرای تعهد خریدار به پرداخت ثمن و ضمانت اجراهای موجود درباره آن می باشد.

این موضوع هم در حقوق ایران و هم در کنوانسیون بیع بین المللی کالا از موضوعات مهم می باشد که مبانی و مقررات قانون مدنی و کنوانسیون بیع مذکور در این زمینه محل تأمل و بررسی می باشد.

اصولاً فروشنده قبل از ارسال کالا، در صدد گرفتن ضمانت های مطمئن تری برای وصول بهای کالا دارد. گذشته از این، بعد از انجام معامله نیز فروشنده ابزارهایی برای وصول قیمت دارد که او را یاری می دهد. بنابراین هم قبل و هم بعد از تحویل کالا، تضمین هایی برای وصول قیمت لازم می باشد.

در روشهای پرداخت ثمن، برای به حداقل رسانیدن خطر عدم پرداخت در طول تاریخ، تحولاتی پشت سر گذاشته شده است. تا اواخر قرن هجدهم، داد و ستد جهانی روشی ثابت

و ابتدایی داشت، خریدار یا نماینده او شخصاً به فروشنده مراجعه می کرد و با پرداخت ثمن به صورت نقد، کالا را تحویل می گرفت و با خود حمل می کرد و به این ترتیب هیچ یک از طرفین در معرض عهد شکنی و نقض عهد توسط دیگر قرار نمی گرفت و هیچ خطری پرداخت وجه را تهدید نمی کرد. در تجارت بین المللی نیز انقلابی به وجود آمد که به علت ضرورت مداخله اشخاص و مؤسسات مختلف در حمل و نقل و تحویل کالا از یک طرف و پرداخت ثمن از طرف دیگر موجب شد تا به منظور حل مشکل وصول قیمت کالا، تضمین های در پرداخت ثمن قرار دهند. در این پایان نامه ضمانت اجراهای پرداخت ثمن در حقوق ایران و کنوانسیون بیع بین المللی کالا مورد بررسی قرار می گیرد.

سوالات پژوهش

- ۱- آیا برای پرداخت ثمن می توان وجه التزام تعیین کرد؟
- ۲- آیا حق حبس بعنوان یک ضمانت اجرا در کنوانسیون پذیرفته شده است؟
- ۳- آیا خیار تأخیر ثمن در حقوق ایران با مقررات فسخ در صورت عدم پرداخت در کنوانسیون منطبق است؟

فرضیات پژوهش:

- ۱- برای پرداخت ثمن می توان وجه التزام تعیین کرد.
- ۲- حق حبس به عنوان یک ضمانت اجرا در کنوانسیون بیع بین المللی کالا پذیرفته شده است.
- ۳- خیار تأخیر ثمن در حقوق ایران با مقررات فسخ در کنوانسیون بیع بین المللی کالا منطبق نیست.

اهداف پژوهش :

هم در عرصه مبادلات بین المللی و هم در حقوق ایران هدف و انگیزه فروشنده در عقد بیع دارا شدن و در اختیار گرفتن ثمن معامله است. از این رو، روشها و تدابیری برای تضمین تعهدات خریدار اتخاذ شده است که با توجه به گسترش روابط کشورها و توسعه روز افزون تجارت بین الملل این مهم بیشتر احساس می شود که هدف از نگارش این پایان نامه آشنایی با انواع ضمانت اجرای تعهد خریدار به پرداخت ثمن با مطالعه تطبیقی است.

ادبیات پژوهش :

در این پژوهش سعی می شود مطالب با استفاده از نظرات حقوقدانان و رویه قضایی و کتب و مقالات حقوقی معتبر جمع آوری شده و سپس با تجزیه و تحلیل آنها به نتیجه گیری پردازیم.

در نتیجه روش تحقیق، روش توصیفی - تحلیلی با استفاده از منابع کتابخانه ای می باشد.

تقسیم بندی کلی مطالب پایان نامه :

پایان نامه حاضر شامل سه فصل می باشد که در فصل اول تحت عنوان تعاریف و مفاهیم به بررسی تعریف بیع، اقسام بیع، تعهدات مشتری در عقد بیع در کنوانسیون در حقوق ایران می پردازیم. فصل دوم به بررسی ضمانت اجرای تعهد به پرداخت ثمن در حقوق ایران اختصاص دارد که در شش مبحث و به صورت ترتیبی مورد بررسی قرار می گیرد. و نهایتاً در فصل سوم به بررسی ضمانت اجرای تعهد به پرداخت ثمن در کنوانسیون بیع بین المللی در شش مبحث بررسی می شود.

فصل اول :
تعاریف و مفاهیم

مقدمه:

در این فصل اول تعریف بیع (مبحث اول) و اقسام بیع از جهت زمان تأدیه ثمن و تحویل مبیع (مبحث دوم) و تعهدات مشتری در عقد بیع (مبحث سوم) مورد بررسی قرار می گیرند. آنچه بیشتر مورد نظر ما در این کار تحقیقی است مسائل و قواعد ضمانت اجرای تعهد خریدار بر پرداخت ثمن است. از این رو، تعاریف را به صورت اختصار بیان می کنیم.

مبحث اول : تعریف بیع

این مبحث در دو گفتار به تعریف بیع در حقوق ایران و کنوانسیون بیع بین المللی کالا مورد بررسی قرار می دهیم.

گفتار اول : تعریف بیع در حقوق ایران

بیع از واژه های متضاد به شمار می رود زیرا در لغت به معنای خرید و فروش و داد و ستد است.^۱ و در اصطلاح فقهی : «ایجاب و قبولی است که بر نقل ملک در مقابل عوض معلوم و متعین دلالت می کند.^۲ » اما بیع، در ماده ۳۳۸ قانون مدنی چنین تعریف شده است : « بیع عبارت است از تملیک عین به عوض معلوم » این تعریف که بر گرفته از تعریف بیع توسط برخی از فقهای امامیه است، دلالت بر تملیکی بودن عقد بیع می نماید و ظاهراً با تعریفی که از عقد در ماده ۱۸۳ قانون مدنی، ارائه شده در تعارض می باشد زیرا مستبط از ماده اخیر الذکر عهدی بودن عقود و نه تملیکی بودن آنهاست.

یکی از ضروریات بشر در جامعه امروز بیع می باشد و از نظر تاریخ حقوق، بیع مولود معاوضه ساده است که احتیاجات بشر از دیر زمانی آن را به وجود آورده و به تدریج قیودی به آن افزوده شده تا به صورت کنونی در آمده است. اکنون در این زمان هرکس به نوعی خرید و فروش دارد، شخصی که اول صبح تا شب کارش خرید وسایل و ملزومات زندگی می باشد، یا بازاری ها که جنس می خرند و می فروشند، اگر خرید و فروش نباشد جامعه مختل می شود، چون انسانی نیست که به انسان دیگر محتاج نباشد، و این رفع احتیاج از طریق ارتباط با همدیگر و داد و ستد حاصل می شود.

۱، افرام البستانی، فوائد، (۱۳۷۵) المُنْجِد الطَّالِب، مترجم : محمد بندر ریگی، چاپ چهاردهم، انتشارات اسلامی، ص ۴۱.

۲ شهید اول، (۱۳۸۲)، شرح لمعه، جلد دوم، مصحح : شیخ حسن قاروبی تبریزی، ناشر، چاپ سوم، دارالتقیه، ص ۱۲.

آنچه که در این پایان نامه مورد بحث و مد نظر است تعریفی که در قانون مدنی ایران بیان شده که بیع عبارت است از عقدی که به وسیله آن یکی از طرفین که با بیع نامیده می شود عین مالی را در مقابل مال دیگری به طرف خود که مشتری نامیده می شود به قصد بیع تملیک می نماید.

گفتار دوم : تعریف بیع در کنوانسیون بیع بین المللی کالا

عقد بیع چه مربوط به حیطة بین المللی و چه داخلی واجد این خصیصه است که حداقل دو نفر را در برابر هم قرار می دهد و برای آنها تعهداتی ایجاد می کند که ملزم به انجام آن می باشند و به آنها خریدار و فروشنده می گویند و به تبع این امر چون عقد بیع از عقود معوض است دو امر مهم نیز مورد توجه قرار می گیرد که مبیع و ثمن است که موضوع تعهد به تسلیم آن مطرح می شود و از این لحاظ بیع داخلی و بین المللی تفاوتی وجود ندارد اما آنچه که مهم می باشد ضابطه تشخیص آنهاست. کنوانسیون نیز فقط در خصوص بیع حاکمیت دارد تنها در بیع های بین المللی قابلیت اجرا را داشتند نه بیع های داخلی.

در بیع بین المللی، دو موضوع متصور است، اول اینکه باید دید معیار بین المللی شناختن بیع چیست؟ دوم اینکه چه نوع از بیع های که مورد خرید و فروش قرار می گیرند مورد حمایت کنوانسیون است؟

در پاسخ به سؤال اول می توان گفت: « برای تشخیص بیع بین المللی بر اساس کنوانسیون لازم نیست که مبیع از کشوری به کشور دیگر انتقال یافته یا ایجاب و قبول در دو کشور متفاوت شده باشد، بلکه کافی است که محل تجارت با بیع و مشتری در دو کشور متفاوت

باشد. در این صورت در اغلب موارد، کالا از کشوری به کشور دیگر برده می شود و نیازی به افزودن شرطی نیست.^۱

کنوانسیون تعریف از محل تجارت به دست نمی دهد. ولی برای تعیین محل تجارت باید به مقر تجاری و مرز و دائمی طرفین توجه کرد نه به محلی که اقداماتی مقدماتی برای عقد قرار داد در آنجا انجام شده است.^۲

در خصوص پاسخ به سؤال دوم، ماده ۲ کنوانسیون بعضی از بیع ها را، هرچند که بین المللی به مفهوم مذکور باشد، از قلمرو کنوانسیون استثنا کرده است که شش نوع و به سه دسته تقسیم می شود:

« الف) بیع های استثنا شده به علت هدف آنها

ب) بیع های استثنا شده به علت تشریفات آنها

ج) بیع های استثنا شده به علت موضوع آن ها»^۳

۱ جمعی از نویسندگان، (۱۳۷۴) تفسیری بر حقوق بیع بین المللی، جلد ۱، ترجمه دکتر مهربان داراب پور، چاپ اول، تهران، گنج دانش، ص ۶۹.

۲ همان، ص ۷۰.

۳ صفائی، سید حسین و دیگران، (۱۳۸۷)، حقوق بیع بین المللی، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه تهران، ص ۱۷.

مبحث دوم : اقسام بیع

در این محبت به اقسام بیع از جهت زمان تأیید ثمن و تحویل مبیع مورد بررسی قرار گرفته که عبارتند از بیع نقد، نسیه، سلف کالا به کالا که به چهار بند تنظیم گردیده است.

گفتار اول : اقسام بیع از جهت زمان تأدیه ثمن و تحویل مبیع در ایران

در قانون مدنی در خصوص بیع، تقسیم خاصی وجود ندارد اما چنانچه فقها در کتب خود بیان می نمایند بیع به اعتبار موعد تسلیم مبیع و تأدیه ثمن بر چهار قسم است ؛ که عبارتند از : بیع نقد، نسیه، سلف و کالی به کالی.^۱

بند اول : بیع نقد

در بیع نقد که به آن بیع حاضر نیز گفته می شود مراد آن است که عوضین حال باشد. به عبارت دیگر، در بیع نقد برای تسلیم ثمن و مضمن موعدی قرار داده نمی شود و بر حال بودن معامله تأکید می شود در بیع نقد فرقی نمی کند مبیع و ثمن عین معین باشند مانند خودرو یا خانه مشخص یا اینکه هر دو عوض کلی باشند نظیر ۱۰ تن گوجه فرنگی در برابر ۲۰۰ کیلو رب.

«در بیع نقد به محض اینکه قرارداد منعقد شد طرفین معامله مستحق ما به ازاء می باشند و این استحقاق موقوف به انقضای مدت نیست. در بیع نقد یک مفهوم بالفعل یا بالقوه نهفته است به این نحو که قیمت دفعتهً پرداخت شود.»^۲

۱ قمی، میرزا ابوالقاسم، (۱۳۷۱)، جامع الشتات، جلد دوم، به تصحیح مرتضی رضوی، چاپ اول، تهران، انتشارات اسلامی، مسئله

۱۰۲، ص ۱۴۴.

۲ همان ص ۱۴۴

اطلاق عقد مقتضای نقد بودن آن است عرف نیز بر این معنا تأکید می کند لذا شرط تعجیل تأکیدی بر مقتضای اطلاق عقد بیع است ولی باید گفت که اشتراط نقد بودن عوضین موجب می شود که در صورت تخلف از شرط خیار، اجبار به وفای به عهد و نیز فسخ امکانپذیر باشد. در این راستا برخی از فقها تأکید می کنند بر این امر که در صورت عدم قید شرط نیز برای ذی نفع ایجاد دو حق فوق الذکر می گردد و زیرا که مقتضای اطلاق که دلالت دارد بر شرط ضمنی تعجیل در عقد بیع این دو حق را به مرحله ثبوت می رساند.^۱

ماده ۳۴۴ قانون مدنی با بیان اینکه: « اگر در عقد بیع شرطی ذکر نشده یا برای تسلیم مبیع یا تأدیه قیمت موعودی معین نگشته باشد بیع قطعی و ثمن حال محسوب است مگر اینکه بر حسب عرف و عادت محل یا عرف و عادت تجارت در معاملات تجارتنی وجود چنین شرطی یا موعودی معهود باشد، اگر چه در قرارداد بیع ذکر نشده باشد». اصل نقد بودن عوضین را در بیع پذیرفته است.

همانطور که بیان شد در بیع نقد تسلیم مبیع و تأدیه ثمن حال است و باید فوراً انجام پذیرد لذا طبق ماده ۴۰۲ قانون مدنی: هرگاه مبیع عین خارجی و یا در حکم آن بوده و برای تأدیه ثمن یا تسلیم مبیع بین متبایعین اجلی معین نشده باشد اگر سه روز از تاریخ بیع بگذرد و در این مدت نه بایع مبیع را تسلیم مشتری نماید و نه مشتری تمام ثمن را به بایع بدهد بایع مختار در فسخ معامله می شود»

با توجه به این اوصاف ضمانت اجرای نقد بودن ثمن این است که فروشنده با شرایط خاص می تواند عقد بیع را فسخ کند و یا الزام خریدار بخواهد و نیز اینکه از حق حبس می تواند استفاده نماید که تا زمانیکه از تعهد سرباز زند او نیز مبیع را تسلیم خریدار ننماید.